

מפקדת הפרקליט הצבאי הראשי	לשכת	המפקד
טל':	03-5696601	
פקס':	03-5694526	
ת(38)	-	170659
ט'	בכסלו	התשס"ז
30	בנובמבר	2006

לכבוד

עו"ד חוה מטרס-עידון
"המוקד להגנת הפרט"

רח' אבו עוביידה 4, ירושלים 97200 (גם באמצעות פקס: 02-6276317, טל': 02-6264438)

ח.נ.נ.

הנדון: פנייתך בעניין תיק מצ"ח י-ס 163/2002 – הגב' ח'דירי
מ-ד אלינו: 22893 מיום 13/9/06, 13/11/06
מ-ד למשהב"ט: 22893 מיום 1/11/06

- הגיע לידי מכתבך שבסימוכין וקראתיו בעיון.
- קודם שאפנה להשיב לגוף הטענות, איני יכול שלא להביע מורת רוח חריפה מסגנון הכתוב, כמו גם מביטויים ואמירות שמצאת לנכון לשבץ לאורכו ולרוחבו של המכתב; ועל שראית חירות לעצמך להתבטא באופן משתלח ושלוח רסן ולייחס האשמות שווא לגוף ציבורי, האמון על החוק והמשפט. סגנון זה, אפשר שהוא נסבל בזירות אחרות, אך אין הוא הולם פנייה של עורך דין ואין הוא מכבד את העושה בו שימוש.
- הפרקליטות הצבאית שקדה - ושוקדת - על אכיפת החוק בכל עניין המצוי בסמכותה, ומקדישה היא מאמץ מיוחד למיצוי הדין עם מי שעבר עבירות כלפי תושבי יהודה ושומרון. אין חולק, כי עבירות כדוגמת הביזה הן בזוויות ושפלות, פוגעות בראש ובראשונה בנגזל ומייד אחר כך גם באושיות הצבא, בערכים עליהם מושתת השירות בצה"ל ובמוסר הלחימה.
- בעניין זה, שכלל אינו שנוי במחלוקת בינינו והינו בגדר מושכלות ראשוניים, כלל איני מוצא צורך להרחיב, ודי אם אפנה לשם המחשה לשני פסקי דין של בית-הדין הצבאי לערעורים מהעת האחרונה, בהם נדונו - והתקבלו - ערעורי התביעה על קולת העונש בעבירות ביזה (ע/62/03 ו-ע/168/03). ניתן להפנות גם לפסקי דין רבים שניתנו בבתי-הדין הצבאיים המחוזיים, בהם עתרה התביעה להטלת ענישה מחמירה ומכבידה על עברייני ביזה וגם לבקשות מעצר עד לתום הליכים מטעם התביעה, מקום שנחשף אירוע מכוער שכזה. אם תראי לנכון לבקש לעיין בפסיקה זו, כדי לעמוד על הנחרצות שבה אסרה הפרקליטות הצבאית מלחמה על תופעת הביזה, ככל שזו נתגלתה, אין מניעה לאפשר זאת.
- ביקורת הוגנת ועניינית, ותהא זו אף נוקבת, מתקבלת על ידי תמיד בנכונות רבה - אם לשם הפקת לקחים לעתיד לבוא, ככל שיש בכך צורך, ואם כדי לתקן את הנחוץ ותיקון במקרה הקונקרטי. מכתבך האמור חרג מביקורת שכזו, ועל כך יש להצר.

6. מכל מקום, עתה אפנה לדון בטענות עצמן. אומר כבר עתה, כי עם חלק מהטענות שהעלית באשר להתנהלות החקירה אין בידי להסכים. עם זאת, למקרא מקצת מהטענות האחרות, אפשר שבהסתכלות נוספת, בדיעבד, נכון היה לנקוט בפעולות נוספות – אם כי איני מסכים לטענתך, כי החקירה נוהלה בחוסר סבירות.

7. תחילה אצביע על עיקר טענותיך, אשר איני מקבל:

א. טענתך כנגד פניית מצ"ח לסא"ל, שהינו מפקד בכיר, כאילו מלכתחילה היה צפוי שלא יהא בידו מיזע קונקרטי לתלונה, אינה מקובלת עלי. מעדותו של אותו קצין עולה בביחור שאין הוא בבחינת גורם פיקודי חיצוני "מנותק" מן האירוע. אדרבא: אותו קצין לקח חלק בפעילות הכוחות באותו מועד ואף מעיד על עצמו "ליוויתי את הכוח ופיקדתי עליו". החלטת גורמי החקירה לפנות אליו כדי ללמוד על שאירע ועל אם נרשמו טענות בדבר אירועים חריגים באותה פעילות - אף אם אין ודאות שהמתלוננת פנתה אליו במישרין - הינה סבירה, לטעמי. זאת ועוד: איני מקבל את טענתך, כי "הסא"ל העיד במפורש, כי לא הכיר את החיילים בגדוד" (עמ' 7 למכתבך). הפרשנות הנכונה והמתקבלת יותר על הדעת, לטעמנו, לדבריו של הקצין כי אינו מכיר את שמות החיילים שהוצגו לו, היא שחיילים אלה אינם משרתים בגדוד שתחת פיקודו. פרשנות זו תואמת יותר את לשון הכתוב ואת הקשרו וכן את ההנחה כי סגן מפקד גדוד ביחידה לוחמת מכיר את חייליו.

ב. הטענה כאילו על אף שהמתלוננת אמרה במפורש, גם בתלונתה באמצעות ה"מוקד" וגם בעדותה במשטרה כי שוחחה עם "קצין", הרי שמן ההכרח היה לחפש את בן-שיחה "בקרב כלל החיילים מכל דרגי הפיקוד" היא מוקשית לטעמי, אף אם המתלוננת אמרה שאינה מתמצאת בדרגי הפיקוד. וכך, איני מקבל את הקביעה (המנוסחת בלשון חלוטה, משום מה), ש"הרי ידוע, שבעיני תושבים פלסטינים, מי שנתפס כנותן פקודות, מכונה קצין". קביעה זו, איני יודע מהיכן שאובה היא, ומכל מקום כאן עסקינן במתלוננת אשר זכתה לליווי ולהנחה (ברוכים) מצד ה"מוקד", ואף על פי כן - חרף אותה הדרכה מצידכם, שניתן להניח שניתנה לה, בדבר "קצינים", "מפקדים" ומה שביניהם - הרי שהיא השתמשה ושבה והשתמשה במינוח "קצין". איני סבור שבמצב דברים זה היה על חוקר סביר להרחיק ולתור אחר מי שאינו קצין דווקא.

ג. טענתך בדבר הסתירה הקיימת בנוגע לממצאים בדבר הכוחות המעורבים בפעילות. בהודעה על סגירת תיק החקירה נכתב, כי "...לא עלה כי היה כוח נוסף שפעל במחנה". בעדותו של הסא"ל, ציין אמנם זה, כי עבד בכפר עם כוחות נוספים, אך בדיקה ביומני המבצעים של החטיבה לימדה כי יש אזכור לפעילות של שתי יחידות נוספות באזור שכס. מביור שנערך אל מול אותן יחידות עלה כי אלו לא פעלו כלל באזור עין בית אלמא באותו פרק זמן, כי אם באזורים אחרים בשכס. עניין זה נוגע גם לטענתך באשר לסתירות כביכול הנוגעות להימצאו של קצין בשם "תומר" בגדוד. טענה זו נובעת, ככל הנראה (ושלא באשמתך), מהעובדה שחלק מחומר החקירה שהועבר לידיך הושחר כמצוות גורמי בטחון מיזע. זאת, שכן הסא"ל, ציין שהקצין היחיד בשם "תומר" שהה בקורס בעת האירוע התכוון ליחידה אחרת, ואילו קצינת השלישות, שמסרה כי בגדוד היה קצין בשם תומר, משתייכת (כמו גם אותו "תומר") ליחידה אחרת, שכלל לא פעלה במקום הרלוונטי, כאמור. בנסיבות אלו, העובדה שתחת פיקודו של אותו קצין שירת חייל בשם "יוקטור" לא הביאה את מצ"ח לחפור אותו חייל, משממילא יחידתו כלל לא פעלה במקום. זאת ועוד, שלא כטענתך, חוקר

מצ"ח ערך שיחה עם אותו קצין בשם "תומר", אשר מסר שבמהלך שירותו לא היה מעולם בעין בית אלמא.

- ד. הטענה, כאילו בחלוף חצי שנה ממועד האירוע, קיימים ברשות היחידות המעורבות מסמכים מפורטים ומדוייקים בדבר שיבוצו של כל חייל לכל משימה - אינה נכונה.
8. לא למותר לציין, בהקשר זה, כי פניית ה"מוקד" אל הפרקליטות נעשתה בחלוף של כמחצית השנה מאז קרות האירוע הנטען, ובידוע שגם נתון זה מקשה - אובייקטיבית - על ניהול חקירה.
9. לצד דברים אלה, מקובלות עלי מקצת טענותיך בדבר פעולות חקירה שאפשר שניתן היה לבצע במסגרת החקירה :
- א. נוכח המתואר בתלונה בדבר כלבן שנכח במקום, אולי היה מקום לנסות ולאתרו. וכך, אף שלא היה בכך משום הכרח (נוכח הדברים האמורים לעיל), יתכן שניתן היה לנסות ולאתר קצין בכיר אחר מאותו הגדוד של הסא"ל, כדי להמשיך ולנסות לברר את טענת המתלוננת בדבר שיחתה עם קצין לאחר האירוע.
- ב. אני מקבל את הטענה, כי בנסיבות המקרה, העובדה שלא נמצאו תימוכין לטענה שבניה של המתלוננת נעצרו אינה בעלת משקל רב, ומכל מקום, אין בה כשלעצמה כדי לסתור את האמור בתלונה. עם זאת, מאידך גיטא, אין בה גם כדי לתמוך בתלונה והיא בגדר ממצא נייטראלי.
10. ואולם, על אף דברים אלה בדבר אפשרויות לעבות את החקירה, אין בכך כדי ללמד בהכרח על שאי נקיטה באותן פעולות משמעה רשלנות. יש לבחון את מלאכת החקירה כמכלול ואת הצעדים שנקטו בה לגופם. הדברים להלן שנאמרו על ידי בתי-המשפט, אמנם בהקשרים אחרים, נכונים בשינויים המחוייבים גם לענייננו :

"אכן, המשטרה אמורה לערוך חקירה מלאה ויסודית ככל שניתן. אולם המשטרה אינה אמורה, ואינה מסוגלת, לערוך חקירה מושלמת בכל מקרה. זוהי המציאות: גם המשטרה חייבת לפעול במסגרת משאבים מוגבלים ולפי סדרי עדיפויות..." (עפ 5741/98 עבדי עלי נ' מדינת ישראל, פדאור (לא פורסם) 99 (8) 280, עמוד 2)

וכן -

"אין עבודת חקירה מושלמת... בחכמה שלאחר מעשה, ניתן בדרך כלל למצוא פגמים כאלה או אחרים בחקירה." (תפ (חי) 1011/97 מדינת ישראל נ' מאיר בן דוד אלימלך, פדאור (לא פורסם) 98 727, עמוד 19)

11. ודוק: לא אמרתי - אף לא אומר - כי בחקירה ניתן להסתפק בפעולות חקירתיות בסיסיות בלבד. היפוכם של דברים: ראוי לה למשטרה (האזרחית והצבאית) שתשקוד על איסוף ראיות וממצאים במידת האפשר והסביר לחקר האמת, והדברים אמורים ביתר שאת בעבירות חמורות כגון זו שנחקרה הכא.

12. עם זאת, אני סבור כי במקרה זה, ההחלטה לסגור את התיק בזמנו - אף אם ניתן להעלות על הדעת פעולות חקירה נוספות שניתן היה לערוך - היתה סבירה. התלונה, שהועברה בחלוף חצי שנה מן האירוע הנטען, נשענה על גרסתה של המתלוננת ולא נמצאו תימוכין, בראיה חיצונית, לכך שנגנב כסף ("קורפוס דליקטיבי"). מצ"ח פעלו לאיתור ה"חשודים" הן

בגביית עדויות, הן באיסוף מסמכים ותיעוד ממועד האירוע והן בניסיון לברר מעורבות של כוחות נוספים בפעילות.

13. החקירה לא העלתה ממצאים שהצביעו על התרחשות האירוע או על קיומם של מעורבים בו, ומשכך נסגר תיק החקירה. לא מצאתי בסיס לטענה כי החקירה היתה מגמתית, חסרת תום לב או לוקה באחד מהקלקולים החריפים האחרים שמנית. לצד זאת, נבחן גט את הערוותיכם במסגרת ההנחיות הכלליות המועברות למצי"ח, הנוגעות לחקירות ממין זה, לשם שיפור מתמיד.

			בברכה,
תא"ל	מונדלבלית,	אביחי	
הראשי	הצבאי	הפרקליט	

העתקים: התצ"ר
פרקליט מרכז